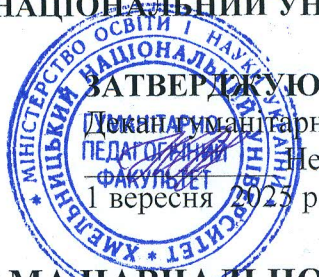


ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



ЗАТВЕРДЖУЮ

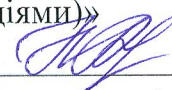
Доктор гуманітарно-педагогічного факультету
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
Неля ПОДЛЕВСЬКА
1 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **Міжкультурна комунікація у перекладознавчому аспекті**

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність В11 Філологія (за спеціалізаціями)
Спеціалізація В11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – польська
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
Обсяг дисципліни 4 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни ОФП 02
Мова навчання українська, польська
Статус дисципліни обов'язкова (професійної підготовки)
Факультет гуманітарно-педагогічний
Кафедра слов'янської філології

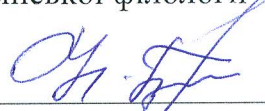
Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Контрольна робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	1	4	120	34	16		18		86				+
З	1	1	4	120	12	4		8		108		+		+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Філологія. Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська» за спеціальністю «В11 Філологія (за спеціалізаціями)»

Робочу програму склала  канд. пед. н., доц. Неля ПОДЛЕВСЬКА

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завкафедри слов'янської філології  Наталія ТОРЧИНСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету

 Неля ПОДЛЕВСЬКА
Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Гарант освітньо-професійної програми, канд. філол. наук, доц.	Гуманітарно-педагогічний факультет		Людмила СТАНІСЛАВОВА

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Міжкультурна комунікація у перекладознавчому аспекті» є однією із обов'язкових дисциплін і посідає провідне місце у підготовці фахівців другого (магістерського) рівня за спеціальністю «В11 Філологія (за спеціалізаціями)».

Пререквізити – дисципліна вихідна

Постреквізити – ОФП.04 Методика викладання польської мови і літератури в закладах вищої освіти; ОФП.05 Педагогічна практика у закладах вищої освіти; ОФП.06 Перекладацька практика; ОФП.07 Переддипломна практика; ОФП.08 Кваліфікаційна робота.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 01. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 06. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

ФК 06. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 08. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

програмні результати навчання:

ПРН 02. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 04. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 05. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 06. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 09. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Мета дисципліни полягає в досконалому оволодінні здобувачами освіти знаннями, вміннями й навичками із міжкультурної комунікації у перекладознавчому аспекті; у розкритті сучасних наукових концепцій, понять, методів і технологій міжкультурного спілкування, аналізуванні й порівнянні характерних рис рідної культури спілкування і культур спілкування інших народів, зокрема польського.

Предметом навчання є підготовка здобувачів освіти до міжкультурної комунікації і професійної діяльності перекладача в сучасних умовах.

Завданнями дисципліни є: ознайомлення здобувачів освіти із сучасними підходами до теорії міжкультурної комунікації, зокрема у перекладознавчому аспекті; сформувати обізнаність здобувачів освіти із роллю перекладу в процесі комунікації між польською й українською мовами, а також між польською й українською культурами.

Результати навчання. Здобувач освіти, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен знати про особливості здійснення перекладацької діяльності у сучасному світі; володіти теоретичними підходами до дослідження міжкультурного спілкування та різних методологій вирішення міжкультурних проблем; основними характерними рисами як своєї культури (української), так і культури народу-носія польської мови; уміти вільно оперувати основними термінами міжкультурної комунікації; самостійно знаходити приклади міжкультурної комунікації, що мають місце в повсякденному житті; застосовуючи теоретичні знання з міжкультурної комунікації під час здійснення перекладацької діяльності; оперувати основами вербальної та невербальної комунікації; добирати певний тип поведінки й поводитися відповідно до культурного середовища, у якому перебувають у певний час; продуктивно спілкуватися в незнайомому культурному оточенні; застосовувати дослідження з міжкультурної комунікації до вирішення сучасних лінгвістичних проблем; виступати з повідомленнями за обраною тематикою з міжкультурного спілкування, добирати фактичний матеріал для наукових (кваліфікаційних) робіт.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин (денна форма навчання), відведених на:			Кількість годин (заочна форма навчання), відведених на:		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Міжкультурна комунікація як наука. Основні категорії міжкультурної комунікації	2	2	10	2		12
Тема 2. Концептосфера нації та її відображення в ціннісній, часовій і просторовій картинах світу як формах національної свідомості	2	2	10			14
Тема 3. Вербальні вияви національно-культурної специфіки мови на фонетичному, лексичному та фразеологічному рівнях у контексті міжкультурної комунікації	2	2	10		2	12
Тема 4. Національна специфіка мовних конотацій, лексичних груп та безеквівалентної лексики в аспекті міжкультурного зіставлення	2	2	10		2	14
Тема 5. Специфіка невербального спілкування: види, функції та особливості національних кодів у міжкультурному середовищі	2	2	10		2	12
Тема 6. Типи культур та міжкультурні стилі й особливості комунікативної поведінки	2	2	10	2		14
Тема 7. Культура спілкування у вимірі міжособистісних, міжкультурних, наукових та ділових стосунків	2	2	10			12

перекладача						
Тема 8. Етичні, текстологічні та стратегічні засади професійної діяльності перекладача в цифрову епоху. Професійна діяльність перекладача в міжкультурному просторі	2	4	16		2	18
Разом за семестр	16	18	86	4	8	108

3.Програма навчальної дисципліни

3.1. Зміст лекційного курсу

№ з/п	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1	Міжкультурна комунікація як наука. Основні категорії міжкультурної комунікації Комунікація як складник культури. Взаємодія мови та культури. Етапи становлення міжкультурної комунікації як науки. Конфлікт «свого» і «чужого» у спілкуванні. Національно-культурні символи та стереотипи. Літ.: [1; 6; 7; 8; 10; 23; 40]	2
2	Концептосфера нації та її відображення в ціннісній, часовій і просторовій картинах світу як формах національної свідомості Картина світу і концептосфера нації. Картина світу як віддзеркалення свідомості. Ціннісна картина світу. Часова і просторова картини світу. Літ.: [1; 2; 3; 8; 16; 27; 34; 39]	2
3	Вербальні вияви національно-культурної специфіки мови на фонетичному, лексичному та фразеологічному рівнях у контексті міжкультурної комунікації Теоретичні засади національно-культурної специфіки мови. Фонетичний рівень вияву культурного коду. Лексичний рівень та національно-культурна конотація. Фразеологія як акумулятор культурного досвіду. Практичні виклики міжкультурної комунікації на мовних рівнях. Літ.: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 26; 29; 43]	2
4	Національна специфіка мовних конотацій, лексичних груп та безеквівалентної лексики в аспекті міжкультурного зіставлення Вербальне вираження національних особливостей та сутність мовної конотації. Культурний код і конотації кольороназв, зоонімів та фітонімів. Внутрішня форма слова та міжмовні омоніми. Безеквівалентна лексика та національні реалії. Соціокультурні формули звертання та маркери етикетної дистанції. Літ.: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 30; 42]	2
5	Специфіка невербального спілкування: види, функції та особливості національних кодів у міжкультурному середовищі Сутність та роль невербальної комунікації. Основні функції невербальних засобів у спілкуванні. Класифікація та специфіка невербальних кодів у міжкультурному середовищі. Літ.: [1; 2; 6; 7; 8; 14]	2
6	Типи культур та міжкультурні стилі й особливості комунікативної поведінки. Основні типології культур у міжкультурній комунікації. Міжкультурні стилі комунікативної поведінки. Міжкультурні особливості комунікативної	2

	поведінки. Літ.: [1; 3; 6; 7; 8; 35; 38; 44; 45]	
7	Культура спілкування у вимірі міжособистісних, міжкультурних, наукових та ділових стосунків перекладача Культура спілкування як вимір культури міжособистісних стосунків та міжкультурної комунікації. Культура наукового спілкування. Культура міжособистісних стосунків у діловій сфері перекладача. Літ.: [1; 6; 7; 8; 9; 11; 12; 14]	2
8	Етичні, текстологічні та стратегічні засади професійної діяльності перекладача в цифрову епоху. Професійна діяльність перекладача в міжкультурному просторі Етика комп'ютерних комунікацій в освіті та професійній діяльності перекладача. Специфіка оригіналу тексту. Практика мікроперекладу та макроперекладу. Роль перекладача. Проблеми і перспективи професійної діяльності перекладача у міжкультурній комунікації. Літ.: [1; 2; 4; 5; 6; 7; 8; 17; 21; 22; 25]	2
	Разом	16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Перелік тем лекцій, їхні анотації	К-сть год
1.	Міжкультурна комунікація як наука. Основні категорії міжкультурної комунікації. Концептосфера нації та її відображення в ціннісній, часовій і просторовій картинах світу як формах національної свідомості Комунікація як складник культури. Взаємодія мови та культури. Етапи становлення міжкультурної комунікації як науки. Конфлікт «свого» і «чужого» у спілкуванні. Національно-культурні символи та стереотипи. Картина світу і концептосфера нації. Картина світу як віддзеркалення свідомості. Ціннісна картина світу. Часова і просторова картини світу. Літ.: [1; 6; 7; 8; 10; 23; 40]	2
2.	Типи культур та міжкультурні стилі й особливості комунікативної поведінки. Культура спілкування у вимірі міжособистісних, міжкультурних, наукових та ділових стосунків перекладача Типи культур та міжкультурні стилі. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки. Культура спілкування як вимір культури міжособистісних стосунків та міжкультурної комунікації. Культура наукового спілкування. Культура міжособистісних стосунків у діловій сфері перекладача. Літ.: [1; 3; 6; 7; 8; 35; 38; 44; 45]	2
	Разом	4

3.2. Зміст практичних занять

Перелік тем практичних занять для студентів денної форми навчання

Номер з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Міжкультурна комунікація як наука. Основні категорії міжкультурної комунікації	2

	Літ.: [1; 6; 7; 8; 10; 23; 40]	
2.	Концептосфера нації та її відображення в ціннісній, часовій і просторовій картинах світу як формах національної свідомості. Національні цінності України та Польщі. Літ.: [1; 2; 3; 8; 16; 27; 34; 39]	2
3.	Вербальні вияви національно-культурної специфіки мови на фонетичному, лексичному та фразеологічному рівнях у контексті міжкультурної комунікації Літ.: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 26; 29; 43]	2
4.	Національна специфіка мовних конотацій, лексичних груп та безеквівалентної лексики в аспекті міжкультурного зіставлення. Українсько-польські порівняння зазначених аспектів Літ.: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 30; 42]	2
5.	Специфіка невербального спілкування: види, функції та особливості національних кодів у міжкультурному середовищі Літ.: [1; 2; 6; 7; 8; 14]	2
6.	Типи культур та міжкультурні стилі й особливості комунікативної поведінки Літ.: [1; 3; 6; 7; 8; 35; 38; 44; 45]	2
7.	Культура спілкування у вимірі міжособистісних, міжкультурних, наукових та ділових стосунків перекладача Літ.: [1; 6; 7; 8; 9; 11; 12; 14]	2
8.	Етичні, текстологічні та стратегічні засади професійної діяльності перекладача в цифрову епоху. Професійна діяльність перекладача в міжкультурному просторі Літ.: [1; 2; 4; 5; 6; 7; 8; 17; 21; 22; 25]	4
	Разом	18

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

Номер з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1.	Вербальні вияви національно-культурної специфіки мови на фонетичному, лексичному та фразеологічному рівнях у контексті міжкультурної комунікації Літ.: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 26; 29; 43]	2
2.	Національна специфіка мовних конотацій, лексичних груп та безеквівалентної лексики в аспекті міжкультурного зіставлення Літ.: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 30; 42]	2
3.	Специфіка невербального спілкування: види, функції та особливості національних кодів у міжкультурному середовищі Літ.: [1; 2; 6; 7; 8; 14]	2
4.	Етичні, текстологічні та стратегічні засади професійної діяльності перекладача в цифрову епоху. Професійна діяльність перекладача в міжкультурному просторі Літ.: [1; 2; 4; 5; 6; 7; 8; 17; 21; 22; 25]	2
	Разом	8

3.3.Зміст самостійної (зокрема індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів усіх форм освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять,

виконанні індивідуальних домашніх завдань, тестуванні з теоретичного матеріалу тощо. Студенти *заочної* форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання і варіанти описано в методичних рекомендаціях до практичних занять та виконання контрольної роботи, розміщених у модульному середовищі. Також у MOODLE є Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 1.	5
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 1.	5
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.2. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 2. Виконання тестового контролю 1. Видача теми індивідуальних домашніх завдань	5
4.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.2. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 2. Виконання ІДЗ.	5
5.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.3. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 3. Виконання ІДЗ.	5
6.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.3. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 3. Виконання ІДЗ.	5
7.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.4. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 4. Виконання тестового контролю 2. Виконання ІДЗ.	5
8.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.4. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 4. Виконання ІДЗ.	5
9.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.5. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 5. Виконання ІДЗ.	5
10.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.5. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 5. Виконання тестового контролю 3. Виконання ІДЗ.	5
11.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.6. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 6 . Виконання ІДЗ.	5
12.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.6. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 6. Виконання ІДЗ.	5
13.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.7. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 7. Виконання тестового контролю 4. Виконання ІДЗ.	5
14.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.7. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 7. Виконання ІДЗ.	5
15.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.8. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 8. Підготовка до контрольної роботи. Виконання ІДЗ.	6
16.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т.8. Робота з літературними джерелами. Підготовка до практичного заняття 8. Виконання ІДЗ.	6
17	Завершення опрацювання теоретичного матеріалу та виконання практичних завдань. Підготовка до підсумкового контрольного заходу.	4
Разом за І семестр		86

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. У ході самостійної роботи студенти виконують тестові завдання до тем та індивідуальні домашні завдання. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни у Методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи.

Орієнтовна тематика індивідуальних домашніх завдань для самостійної роботи (дві теми на вибір)

1. Підготувати мультимедійну презентацію за теоретичним матеріалом лекції (на вибір).
2. Підготувати порівняльну характеристику будь-якого явища міжкультурної комунікації у польсько-українському порівнянні.
3. З'ясувати проблемні питання міжкультурної комунікації у перекладознавчому аспекті (в польсько-українському порівнянні).
4. Показати на прикладах спільне/різницю в українському та польському менталітеті як представників слов'янських народів (із наведенням зразків текстів із художнього літератури українських та польських письменників).
5. Скласти модель сприйняття простору для української та польської культури.
6. Скласти та проаналізувати таблицю звуконаслідувальних слів (ономатопів) в українській та польській мовах, спробуйте пояснити їх особливості.
7. Підготувати порівняльну характеристику конотацій в українській та польській мовах.
8. Підготувати презентацію про роль невербальних засобів спілкування у роботі перекладача.
9. Підготувати доповідь про типологічні ознаки польської та української культур.
10. Підготувати наукову доповідь для участі у конференції про роль культури спілкування у міжнародному аспекті.
11. Підготувати обґрунтування про етичні правила комунікації у глобальних інформаційних мережах.
12. Підготувати матеріал для дискусії «Чому професія перекладача є однією із затребуваних у нашій країні?»

4. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на поєднанні традиційних та інноваційних підходів із застосуванням сучасних освітніх технологій.

Форми організації навчання: лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Методи навчання: словесні та пояснювально-ілюстративні: розповідь, пояснення, бесіда, робота з підручником, ілюстрування; інтерактивні та практичні: виконання вправ, дискусії, ділові ігри, мозковий штурм, метод проблемного викладу; контролю та самоконтролю: виконання тестових завдань, контрольні роботи, підготовка до поточного контролю.

Освітні технології: технології проблемного, інтерактивного, ігрового та дистанційного навчання.

Інформаційно-комунікаційні засоби та сервіси (ІКТ): платформи дистанційного навчання: Moodle, освітні платформи (Prometheus); сервіси відеоконференцій: Zoom, Google Meet; інструменти візуалізації та гейміфікації: PowerPoint, YouTube; засоби комунікації: корпоративна електронна пошта, месенджери (Viber).

5. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (виконання вправ, участь в обговоренні питань, контрольна робота);
- оцінювання результатів виконання індивідуальних домашніх завдань.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо складеними і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав із будь-якого виду навчальної роботи суму балів, нижчу за 60 балів (50 балів для здобувачів заочної форми навчання) від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 балів і більше від максимального балу, (50 балів для здобувачів заочної форми навчання)) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

6. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватися в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активна робота на занятті, виконання практичних завдань, участь у дискусіях тощо).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуальних домашніх завдань. Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією під час вивчення відповідних тем або задачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. Як ІДЗ здобувач готує відеопроєкт або презентацію на визначену тему.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються і не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://course.emova.language-ua.online/courses/course-v1:ukainianworld+EMOVA101+20200715/about>; <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>; <https://vseosvita.ua/>; <https://naurok.com.ua/>; <https://eij.com.ua/courses>; <https://eduhub.in.ua/modules/bazoviy-modul-63>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни

(детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

7. Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 балів (мінімальний рівень для позитивної оцінки для денної форми навчання) чи не менше 50 балів (мінімальний рівень для позитивної оцінки для заочної форми навчання) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів (від 50 до 100 балів для заочної форми навчання). Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми здобуття освіти у 1 семестрі

Аудиторна робота					Самостійна робота						Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття (мін. 4 відповіді)				Контрольна робота	Тестовий контроль				Індивідуальне домашнє завдання		Іспит	
1-4	5-8	9-12	13-16	№1	№1	№2	№3	№4	№1	№2		
<i>Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)</i>												
3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	24-40	
12-20				6-10	12-20				6-10		24-40	60-100

Примітка: За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її пересклати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти у 1 семестрі

Аудиторна робота		Самостійна робота					Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття (мін. 1 відповідь)	Контрольна робота	Тестовий контроль			Індивідуальне домашнє завдання	Іспит		
№1	№1	№1	№2	№3	№4	№1		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
3-5	12-20	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	30-50	
3-5	12-20	12-20			3-5	30-50	60-100	

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань теоретико-практичного спрямування, два з яких необхідно виконати шляхом обґрунтування відповіді на теоретичні питання, третє – створення презентацій/відеопроєктів/розв’язання ситуації за відповідною тематикою. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: перше і друге завдання – 6 балами, третє завдання 8 балами, загальна максимальна сума балів становить 20.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання 1	3	4	5
Теоретичне питання 2	3	4	5
Практичне завдання	6	8	10
Всього балів	12		20

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (20 балів), знаходиться в межах 13-19 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням наведених нижче у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і вміння використовувати свої знання при виконанні практичних завдань; результати контрольної роботи.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерію оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням наведених вище у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 3 бали, максимальний – 5 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з чотирьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 20.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за кожен тестовий контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів залежно від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 35 хвилин. Тестування здобувач освіти проходить в онлайн-режимі в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перескласти до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль із дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного, так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	9	12	15
Теоретичне питання № 2	9	12	15
Практичне завдання	6	8	10
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми навчання (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	12	16	20
Теоретичне питання № 2	12	16	20
Практичне завдання	6	8	10
Разом:	30		50

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів для денної форми навчання та від 50 до 100 балів для заочної форми навчання. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

8. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Міжкультурна комунікація як наука. Сутність, об'єкт і предмет міжкультурної комунікації.
2. Аспекти міжкультурної комунікації. Становлення міжкультурної комунікації як науки. Міжкультурна комунікація в системі наук.
3. Основні категорії міжкультурної комунікації. Нація, народ, етнос. Національно-етнічна свідомість. Менталітет. Етос. Конфлікт «свого» і «чужого». Національний стереотип. Національно-культурний символ.
4. Картина світу як віддзеркалення свідомості. Мовна картина світу. Концептуальна картина світу. Чинники відмінностей між мовними і концептуальними картинами світу.
5. Ціннісна картина світу. Національні цінності. Мінливість ціннісних концептів.
6. Часова і просторова картини світу. Розподіл часу в різних культурах. Сприйняття часу в різних культурах. Простір у різних культурах.
7. Сутність вербальної комунікації. Звуковий аспект мови.
8. Лексика і фразеологія. Слово як одиниця міжмовного зіставлення. Значення і смисл слова у міжкультурній комунікації. Значеннєвість як ціннісна ознака слова. Аспекти зіставлення лексики різних мов. Семантична відмінність слів у різних мовах.

9. Лексична конотація в мовних культурах. Сутність лексичної конотації. Мовні конотації і порівняння. Конотації кольоропозначень. Конотації зоонімів. Конотації фітонімів.
10. Внутрішня форма слова. Міжмовні омоніми. Безеквівалентна лексика і фонові знання. Звертання. Інші способи мовного вираження національної специфіки.
11. Сутність, основні види і функції невербальної комунікації. Мовчання як форма комунікації.
12. Міжкультурні відмінності невербальних кодів комунікації. Зовнішній вигляд і одяг. Мова тіла. Паралінгвальні засоби комунікації. Проксеміка.
13. Основні типи культур. Типи культур за контекстною спрямованістю. Типи культур за спрямованістю мети діяльності. Типи культур за дистанцією влади. Типи культур за ставленням до невизначеності. Типи культур за гендерною ознакою. Типологічні особливості української та польської культур.
14. Міжкультурні стилі комунікації. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки.
15. Єдність законів природи, мов і культур.
16. Культура спілкування як вимір культури міжособистісних стосунків та міжкультурної комунікації.
17. Культура наукового спілкування. Етичні норми.
18. Антикультура спілкування. Гумор як складник культури спілкування.
19. Культура міжособистісних стосунків у діловій сфері перекладача. Складники культури ділового спілкування.
20. Морально-етичні засади культури бізнес-стосунків. Бізнес-етикет і діловий костюм.
21. Культура спілкування у міжнародному аспекті.
22. Комп'ютерні засоби міжкультурної комунікації. Етичні правила комунікації у глобальних інформаційних мережах.
23. Комп'ютерні комунікації в освіті та професійній діяльності перекладача.
24. Специфіка оригіналу тексту. Оригінал як текст. Оригінал як висловлювання. Оригінал як дискурс. Оригінал як фрейм.
25. Специфіка оригіналу тексту. Оригінал як інформація. Оригінал як концепція. Оригінал як процес. Оригінал як естетичність. Оригінал як об'єкт перекладу.
26. Практика мікроперекладу: фонетичні, лексичні труднощі перекладу з польської мови на українську.
27. Практика мікроперекладу: морфологічні синтаксичні труднощі перекладу з польської мови на українську.
28. Проблеми макроперекладу: індивідуально-стильові, функціонально-стильові труднощі перекладу, переклад як творчість.
29. Проблеми і перспективи професійної діяльності перекладача у міжкультурній комунікації. Роль перекладача у міжкультурній комунікації.
30. Шляхи підвищення власної професійності та підвищення кваліфікації у становленні перекладача.

9. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес із дисципліни «Міжкультурна комунікація у перекладознавчому аспекті» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, розміщеними в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Сторінка у MOODLE «Міжкультурна комунікація у перекладознавчому аспекті». URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=10482>

2. Подлевська Н.В. Міжкультурна комунікація у перекладознавчому аспекті: методичні рекомендації до практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» (освітній рівень – магістр). Хмельницький, 2025. <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=10482>

10. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, платформа ZOOM, Viber.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

10. Рекомендована література

Основна

1. Бахов І. С. Формування міжкультурної професійної компетентності у студентів-перекладачів: [монографія]. Київ : ДП ВД «Персонал», 2009. 268 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-ге вид., доповн. К. : ВЦ "Академія", 2009. 376 с.
3. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія. Київ : Логос, 2004. 284 с.
4. Запоточний М. Переклад польсько-українського реалізму: міжкультурний вимір. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 184 с.
5. Кононенко В. І. Українська та польська мови: контрастивне дослідження : навч. посіб. Варшава : Видання Варшавського університету, 2012. 808 с.
6. Коч Н. В. Міжкультурна комунікація: навч. посіб. Миколаїв : Вид-во «ЧП Румянцева А. В.», 2017. 200 с.
7. Кусько К. І. Стратегії міжкультурної комунікації та їх роль у перекладі. Львів : ПАІС, 2012. 216 с.
8. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
9. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 240 с.

Додаткова

10. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : монографія. Черкаси : Брама-Україна, 2008. 400 с.
11. Горощенко Т. В. Міжкультурна комунікація в перекладі. Теорія і практика перекладу : зб. наук. статей. Київ : Довіра, 2003. 296 с.
12. Джеймс Борґ. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Наталі Лазаревич. Харків : Фабула, 2019. 304 с.
13. Жайворонок В. В. Знаки української культури : словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703.
14. Ерін Меєр. Культурна карта. Бар'єри міжкультурного спілкування в бізнесі / пер. з англ. Ольги Дубчак. Київ : Наш формат, 2020. 224 с.
15. Єрмоленко С. Я. Мова і українознавчий світогляд. Київ : НДІУ, 2007. 444 с.
16. Квіт С. Масові комунікації. Друге видання, виправлене. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
17. Комунікативні технології інформаційного суспільства : монографія / за наук. ред. А. І. Гусєва. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 142 с.
18. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2008. 328 с.
19. Ларрі Кінг, Білл Гілберт. Як розмовляти будь з ким, будь-коли і будь-де. Секрети успішного спілкування / пер. з англ. Н. Борис. Дніпро : Моноліт, 2019. 204 с.
20. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : курс лекцій / О. Б. Бігич [та ін.] ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.
21. Моцар М. М. Формування полікультурної компетентності майбутніх перекладачів з використанням технологій дистанційного навчання: дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2018. 313 с.

22. Подлевська Н., Войталюк С. Взаємозв'язок іншомовної компетентності та міжкультурної комунікації у підготовці майбутнього філолога-полоніста. *Acta Paedagogica Volynienses*, (3), 2025. С. 115–123. <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.17>
23. Подлевська Н.В., Берта Е.Т., Пікалова А.О. Педагогічні умови розвитку міжкультурної комунікації у процесі викладання іноземних мов здобувачам філологічної освіти. *Вісник науки та освіти: журнал*. №8(38), 2025. С.560-573.
24. Подлевська Н., Шалигіна Н., Бевз О., Міщенко І., Костенко Н. Комунікативна компетентність у вивченні іноземних мов. «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2024. № 7(25) 2024. С. 974-983.
25. Подлевська Н. В., Шейко А. О., Губа М. І., Товма І. М. Професійно-комунікативна компетентність та її вплив на формування іміджу керівника. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал*. 2024. № 11(45). С. 1544-1552.
26. Подлевська Н.В., Буртан А.В., Чухно Т.В. Дослідження перетину філології та перекладознавства: стратегії міждисциплінарних досліджень. «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. № 9(15) 2023. С. 162-175.
27. Подлевська Н., Шевченко О., Решетилів К. Етнокультурні особливості мовного вираження і комунікації в українському лінгвопросторі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 71, том 2, 2024. С.206-210.
28. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів : Вид-во «Сполом», 2001. 223 с.
29. Стахів М. Український комунікативний етикет : навч. метод. посіб. Київ : Знання, 2008. 245 с.
30. Тараненко О. О. Внутрішня форма слова. Українська мова: Енциклопедія. 2-ге вид. Київ : «Укр. енцикл.», 2004. С. 84.
31. Тарасенко Т. В. Міжкультурна комунікація як компонент професійної підготовки вчителя-філолога. *Науковий вісник Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького. Серія : Педагогіка*. 2015. С. 144–147.
32. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.
33. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2013. 376 с.
34. Яремчук А. Мовна картина світу – концептуальна картина світу – художня картина світу: параметричні ознаки й характер співвідношення. *Studia ukrainica posnaniensia*. 2020. С. 69–76.
35. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.
36. Gatkowska, I. Konotacje koloru w testach swobodnych skojarzeń słownych w ciągu pięćdziesięciu lat. Studium porównawcze. *Uniwersytet Jagielloński. Polonica*, 40(1). 2020. S. 59–71.
37. Hall E. The silent language. New York : Doubleday, 1959. 217 p.
38. Erdeli O. Stereotypy w komunikacji międzykulturowej biznesowej (na przykładzie polsko-ukraińskich stosunków biznesowych) : monografia. Poznań : Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, 2020. 179 s.
39. Ilshova Olha, Moroz-Rekotova Lesia, Semeniako Yuliia, Podlevska Nelia, Raniuk Oksana, Horiachok Inna. The Role of Human Communicative Competence in Post-Industrial Society. *Postmodern Openings*, 13(4), 402-426. (2022) <https://doi.org/10.18662/po/13.4/525>
40. Glondys D., Bednarczyk M. Komunikacja międzykulturowa albo lepiej nie wychodź z domu. Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2020. 168 s.
41. Jadacka H. Kultura języka polskiego. Fleksja, słotwórstwo, składnia. Warszawa : PWN, 2013. 254 s.

42. Kielar B. Z. Problemy komunikacji międzykulturowej : lingwistyka, translatoryka, glottodydaktyka. Warszawa : Graf-Punkt, 2000. 480 s.
43. Klepko Z. *Innowacje frazeologiczne w polsko-ukraińskiej przestrzeni komunikacyjnej*. Kraków : Universitas, 2018. 220 s.
44. Kowalewski J. Kultura polska na Ukrainie 2012. Obecność. Świadomość. Perspektywy. Polonistyka w obcowyzwań w społeczności. V Kongres Polonistyki Zagranicznej / Red. nauk. S. Gajda, I. Jokiel. Opole : Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2014. T. II. S. 542–552.
45. Krawczuk A. Komunikacyjna kompetencja tekstowa Ukraińców w zakresie polskiej etykiety językowej. Kwartalnik POLONICUM. 2011. № 11. S. 37–46.
46. Lech-Kirstein D. Konotacje nazw barw w toponimii i hydronimii śląskiej (czarny, biały, zielony). Uniwersytet Opolski. 2021. S. 91–103.
47. Mikołajczyk B. *Główne problemy komunikacji międzykulturowej w perspektywie translatologicznej*. Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2010. 210 s.
48. Podlevska Nelia, Krylova Vslena (Vslena Swetly), Hereha Mariia, Halukha Liubov, Panochko Mykhailo. Intercultural Communication in Ukrainian Higher Education Institutions. *Volume 16, No 42, 2024. S247-269. Revista Conhecimento & Diversidade (RCD)*, eISSN 2237-8049.
49. Sobecki Mirosław. Komunikacja międzykulturowa w perspektywie pedagogicznej. Wydawnictwo Akademickie Zak. Warszawa, 2016. 312 s.
50. Żurek A. Grzeczność językowa w polszczyźnie cudzoziemców. Wybrane zagadnienia. Łask : Oficyna Wydawnicza LEKSEM, 2008. 272 s.

11. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. URL : <http://library.khmnu.edu.ua/>
2. Інституційний репозитарій ХНУ. URL : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>
3. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=10482>